Norra sjukhusområdet

Planprogram 6058

SAMRÅDSHANDLING

Samråd under perioden 7 december 2026 - 18 januari 2027

Malmö stad

Ortofoto från 2025. Planprogramsområdet, Norra sjukhusområdet, markerat i vitt.

Vad är ett planprogram?

Ett planprogram är ett övergripande planeringsdokument som kan fungera som ett underlag och vägledning för efterföljande processer, till exempel detaljplaner och bygglov.

För frågor som berör ett stort område eller är svåra att lösa i enskilda projekt kan det vara bra att ta fram ett planprogram som beskriver viktiga utgångspunkter och riktlinjer för fortsatt planering. Planprogrammet godkänns politiskt men är inte juridiskt bindande.

Stadsbyggnadsnämnden gav 21 augusti 2025 stadsbyggnadskontoret i uppdrag att ta fram ett planprogram för att möjliggöra Region Skånes långsiktiga utveckling inom Norra sjukhusområdet samtidigt som kulturmiljövärdena värnas. Förslaget till planprogram skickas nu ut för samråd. Under samrådstiden får myndigheter och fastighetsägare, boende, föreningar samt allmänheten möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Efter samrådstidens slut bearbetas planprogrammet med hänsyn till inkomna synpunkter. Sedan kommer det att tas upp i stadsbyggnadsnämnden för godkännande.

Läsanvisning

Dokumentet är ett planprogram som innehåller ett planförslag som beskriver hur riksintresset för kulturmiljövård kan hanteras i relation till möjligheten att uppföra nya byggnader för moderna vårdlokaler inom området. Kapitlet om förutsättningar beskriver riksintresset och viktiga förutsättningar för modern vårdverksamhet. Kapitlet om konsekvenser redovisar hur planförslagets genomförande påverkar riksintresset för kulturmiljövård och möjligheten att uppföra nya byggnader för moderna vårdlokaler inom området. I det avslutande kapitlet beskrivs vad som behöver göras i den fortsatta processen.

Samråd

Stadsbyggnadsnämnden beslutade om att skicka ut planprogrammet på samråd den 24 november 2026.

Samrådstiden pågår 7 december 2026 - 18 januari 2027. Synpunkter lämnas till Malmö stadsbyggnadskontor, 205 80 Malmö

E-post stadsbyggnadskontoret@malmo.se

Ange: PP6058 Samråd

Innehåll

Vad är ett planprogram? 3
Läsanvisning 3
Samråd 3

Innehåll 4

Inledning 5
Bakgrund 6
Syfte 6

Planförslag 7
Utvecklingsfält 8
Avvägning inom varje projekt 9
Prioriterade utvecklingsfält 10

Förutsättningar 12
Riksintresse för kulturmiljövård 12
Planområdet idag 23
Samhällsviktig vård i Malmö 24
Den moderna vårdens behov 25

Konsekvenser 27
Riksintresse för kulturmiljövård 27
Vårdverksamhetens utveckling 29

Fortsatt process 30
Efterföljande processer:detaljplaner, rivningslov och bygglov 30
Utreda övriga planeringsförutsättningar 30
Region Skånes behov 30

Bilagor 31

Medverkande 32

Inledning

Norra Sjukhusområdet i Malmö är en viktig del av sjukvården i Region Skåne och en av Malmös största arbetsplatser. Här bedrivs bland annat högspecialiserad vård, forskning och utbildning. Verksamheten utvecklas kontinuerligt och behöver utrymme för nya byggnader som kan rymma moderna vårdlokaler. Sjukhuset är en samhällsviktig verksamhet med ett strategiskt läge centralt i Malmö och det är av stor vikt att det säkerställs långsiktigt. Region Skånes behov ska därför prioriteras högt, oftast över alla andra intressen.

Norra sjukhusområdet har kontinuerligt förändrats och är idag en provkarta över olika arkitekturstilar och vårdideologier. Det ger området en unik karaktär. Hela området omfattas av riksintresse för kulturmiljövård. Det innebär att sjukhusområdet behöver utvecklas på ett sätt som inte riskerar att påtagligt skada riksintresset.

Detta planprogram innehåller ett planförslag som visar hur Norra sjukhusområdet kan utvecklas för att ge plats åt nya byggnader för moderna vårdlokaler och hur Region Skåne under de kommande 50 åren kan utveckla sin verksamhet inom området utan att riskera påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövård.

Planförslaget lyfter fram åtta utvecklingsfält där nya byggnader för moderna vårdlokaler ska prioriteras de kommande 50 åren. Förutsättningar kan förändras som gör att andra fält behöver prioriteras istället. Om det blir aktuellt att prioritera andra fält behöver det utredas och konsekvensbeskrivas. I det här planprogrammet beskrivs endast konsekvenserna av planförslaget.

Bakgrund

Det pågår en omflyttning av Region Skånes vårdverksamhet till nya lokaler inom Norra sjukhusområdet. Flera byggnader kommer inom de kommande åren att tömmas på verksamhet. Samtidigt har Region Skåne behov av nya, ändamålsenliga lokaler för en modern vårdverksamhet i området. Region Skånes bedömning är att de byggnaderna som töms inte går att anpassa till en modern vårdverksamhets behov. Därför har Region Skåne behov av att riva ett antal byggnader för att göra plats för nya.

Hela Norra sjukhusområdet i Malmö omfattas av riksintresse för kulturmiljövård. Med hänsyn till de stora kulturmiljövärden som finns i området och till riksintresset behöver noggranna avvägningar göras för hur redan tomma byggnader och byggnader som bedömts inte kunna anpassas till en modern vårdverksamhet ska hanteras.

Syfte

Syftet med planprogrammet är att möjliggöra ett sjukhusområde som är anpassat för en modern vårdverksamhet. Syftet är också att utreda kulturmiljövärdena i befintlig bebyggelsestruktur inför framtida nybyggnation. Planprogrammet ska fungera som underlag för bygglovsärenden och nya detaljplaner inom området.

Planprogrammets huvudfokus är avvägningen mellan riksintresse för kulturmiljövård och den moderna vårdverksamhetens behov.

Planförslag

Planförslagets utgångspunkt är att skapa goda möjligheter för en modern vårdverksamhet att långsiktigt utvecklas inom Norra sjukhusområdet utan att det innebär påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövård. Planförslaget lyfter fram åtta prioriterade utvecklingsfält med bäst förutsättningar för utveckling av ny bebyggelse för moderna vårdlokaler. De prioriterade utvecklingsfälten omfattar cirka 73 000 kvadratmeter av det totalt 210 000 kvadratmeter stora planprogramsområdet.

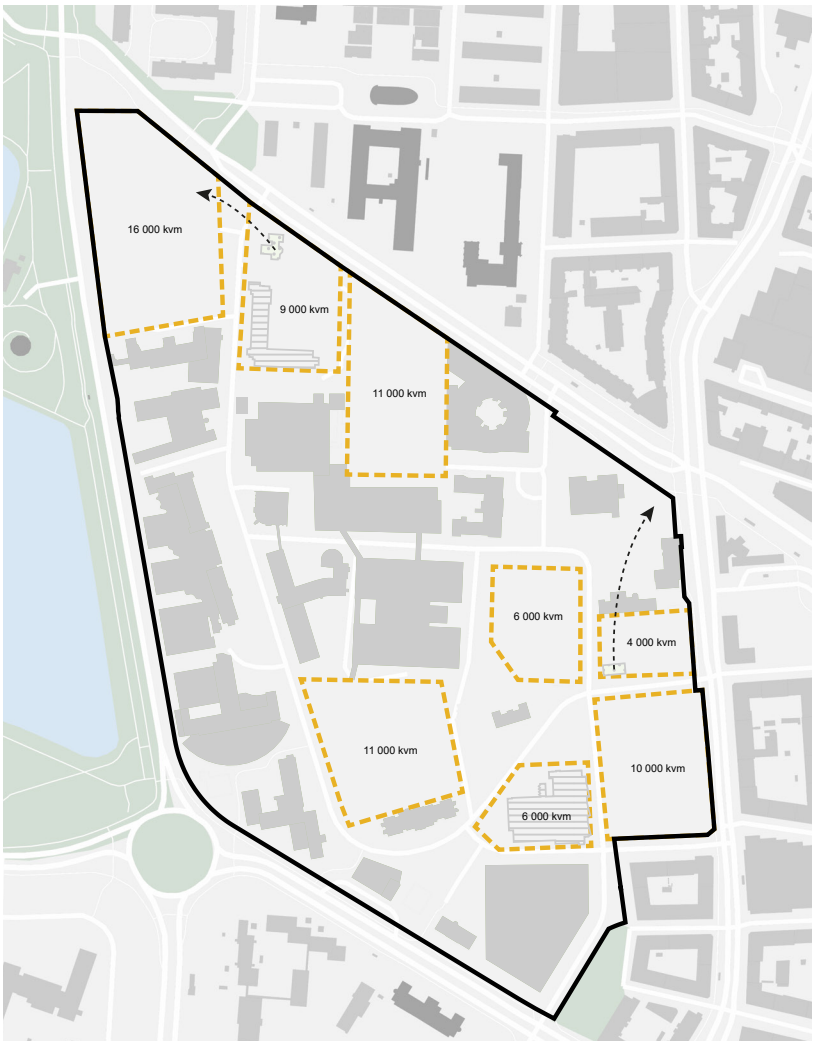

Planprogramsområde

Prioriterade utvecklingsfält

Byggnad ska fortsatt vara representerad. Transformation, ombyggnad, tillbyggnad, och partiell rivning ska utredas

Byggnad kan flyttas

Byggnad ska fortsatt användas

Diagram, ortofoto från 2025 med utvecklingsfält i grått och prioriterade utvecklingsfält i orange.

Utvecklingsfält

Planförslaget utgår från den blandning av olika vårdideologier och arkitekturstilar som finns inom området idag och möjliggör för ny bebyggelse att bidra med nya inslag i den blandningen.

Dagens sjukhusområde har vuxit fram stegvis vilket innebär att byggnader och miljöer från olika tidsperioder ligger blandade inom området. Utifrån skiftande behov har området kontinuerligt kompletterats: man har byggt nytt, byggt om och byggt till. I vissa fall har byggnader rivits för att ge plats för nya. Förändring har skett i olika takt och med varierande uttryck. Likt fält där odling pågår i olika cykler ligger vissa i vila medan andra brukas intensivt. Vissa fält inom sjukhusområdet har sett likadana ut länge, andra är föränderliga och omvandlas snabbt.

Fälten har olika förutsättningar att uppfylla den moderna vårdverksamhetens behov och olika betydelse för riksintresset för kulturmiljövård. Med hänsyn till fältens möjlighet att uppfylla den moderna vårdens behov och kulturmiljövärdena inom respektive fält lyfter planförslaget fram åtta prioriterade utvecklingsfält som bedöms ha bäst förutsättningar för utveckling av ny bebyggelse för moderna vårdlokaler. Inom de prioriterade fälten finns utrymme för nybyggnation, transformering, ombyggnation och tillbyggnader. Flera av de prioriterade utvecklingsfälten ligger centralt i området och har nära samband med andra viktiga funktioner, befintliga och framtida.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att det inom de prioriterade utvecklingsfälten finns ytor som sammantaget möter det behov som Region Skåne redovisat för de kommande 50 åren (Region Skåne, 2026).

Exempel på nytt tillägg till befintlig byggnad. Bårhuset (Tengbom Arkitekter 2022) tillbyggnad av kapellet (Sture Kelfve 1957).

Avvägning inom varje projekt

För varje projekt ska en avvägning göras utifrån de behov och förutsättningar som finns på platsen.

Inom samtliga utvecklingsfält finns möjligheter att utveckla den moderna vårdverksamheten. Det ska i första hand ske genom transformation av befintliga byggnader. Det kan göras på många olika sätt från anpassning, ombyggnader och tekniska uppgraderingar till omfattande till- och påbyggnader. Det kan också innebära att delar av byggnader rivs och ersätts med nya delar eller att återbrukat material används. Det kan också bli aktuellt att flytta byggnader till ett nytt läge inom området.

Tidigt i processen behöver en analys göras, där syftet och behoven klargörs. Vilket är det egentliga behovet eller bristen som ska lösas och vad är slutmålet? Kan behovet minska, omdefinieras eller lösas på annan plats? Det innebär till exempel att för behov av nya lokaler överväga flera olika lokaliseringar inom hela området och inte bara inom fält som för tillfället har tomma byggnader. Målet är att långsiktigt säkerställa sjukhusets utveckling samtidigt som miljöer med högt kulturmiljövärde kan vara kvar, användas och utvecklas. För tomma byggnader behöver olika funktioner testas grundligt för att så långt det går undvika rivning.

I de fall där det inte går att transformera befintliga byggnader för att uppfylla vårdverksamhetens behov kommer rivning av byggnader att bli aktuellt. Rivning ska vara det sista alternativet och ska endast göras när inga andra lösningar är möjliga. Rivning ska göras först när projektet som har anspråk på platsen är planerat och beslut finns att det ska byggas.

Planförslaget utgår från att det endast är inom de prioriterade utvecklingsfälten som det kommer bli aktuellt att riva hela byggnader de kommande 50 åren. Men förutsättningar kan förändras som gör att andra fält behöver prioriteras och att andra byggnader kan bli aktuella att riva. Om det blir aktuellt att prioritera andra fält behöver det utredas och konsekvensbeskrivas. I det här planprogrammet beskrivs endast konsekvenserna av planförslaget.

Nya byggnader och tillägg i den fysiska miljön ska utgå från platsen, tillföra nya värden och vara värdiga representanter för sin tid. Det innebär till exempel att de ska ha ett arkitektoniskt uttryck som speglar sin samtid. Nya byggnader och tillägg ska hålla samma höga kvalitet som bebyggelsen i tidigare årsringar som gjort området till en del av riksintresset för kulturmiljövård.

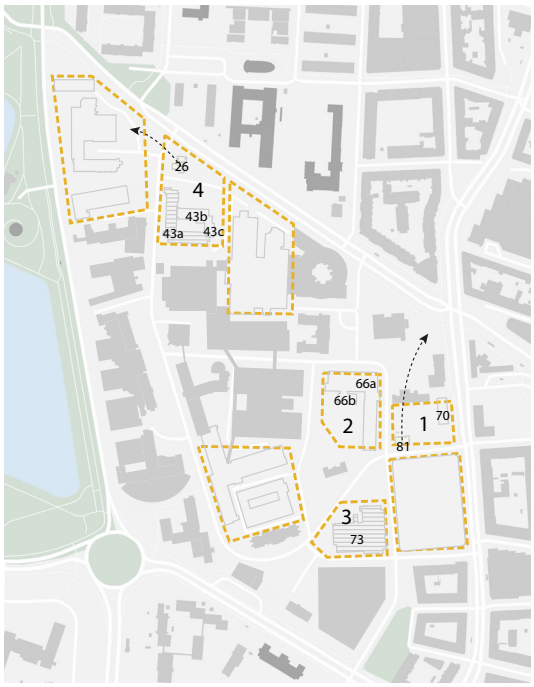

Prioriterade utvecklingsfält

Byggnad kan ersättas av ny bebyggelse

Byggnad ska fortsatt vara representerad. Transformation, ombyggnad, tillbyggnad och partiell rivning ska utredas

Byggnad kan flyttas

Byggnad ska fortsatt användas

Prioriterade utvecklingsfält

1. Utvecklingsfältet omfattar cirka 4 000 kvadratmeter. I fältet finns byggnad 70 som kan ersättas av ny bebyggelse och portvakten (81) som har ett högt kulturhistoriskt värde. Portvakten ska flyttas till ett läge längre norrut i anslutning till Hälsokällan.

2. Utvecklingsfältet omfattar cirka 6 000 kvadratmeter. I fältet finns ortopeden (66 ab) som delvis är tomställd. Ortopeden kan ersättas av ny bebyggelse och det finns goda förutsättningar att nyttja närhetssambanden med övriga vårdbyggnader centralt i området. Fältet gränsar i söder till en park som är den största sammanhängande grönytan inom Norra sjukhusområdet. Parken är viktig att ta hänsyn till.

3. Utvecklingsfältet omfattar cirka 6 000 kvadratmeter. I fältet finns det tidigare centralköket (73) som delvis är tomställd och avses att tomställas helt. Byggnaden har ett högt kulturhistoriskt värde och ska fortsatt vara representerad när fältet utvecklas. Det kan exempelvis göras genom ombyggnad, tillbyggnad och partiell rivning. Vidare utredning krävs. Fältet gränsar i norr till en park som är den största sammanhängande grönytan inom Norra sjukhusområdet. Parken är viktig att ta hänsyn till.

4. Utvecklingsfältet omfattar cirka 9 000 kvadratmeter. I fältet finns Psykiatriska kliniken (43 abc) och kapellet (26). Delar av Psykiatriska kliniken (43a) har ett högt kulturhistoriskt värde och ska fortsatt vara representerad när fältet utvecklas. Det kan exempelvis göras genom ombyggnad, tillbyggnad och partiell rivning. Vidare utredning krävs. Kapellet har också ett högt kulturhistoriskt värde och skulle kunna flyttas till ett nytt läge inom området. Var kapellet i så fall ska flyttas behöver utredas vidare i kommande processer. Fältet har potential att skapa ett bättre möte med Carl Gustafs väg och bebyggelsen norr om planprogramsområdet. Ny bebyggelse har goda förutsättningar att nyttja närhetssambanden med övriga vårdbyggnader centralt i området.

Prioriterade utvecklingsfält

Byggnad kan ersättas av ny bebyggelse

Byggnad ska fortsatt vara representerad. Transformation, ombyggnad, tillbyggnad och partiell rivning ska utredas

Byggnad kan flyttas

Byggnad ska fortsatt användas

5. Utvecklingsfältet omfattar cirka 11 000 kvadratmeter. Inom fältet finns delar av Långa raden (62, 63 och 65) och en vårdbyggnad (95). Byggnaderna kan ersättas av ny bebyggelse och det finns goda förutsättningar att nyttja närhetssambanden med övriga vårdbyggnader centralt i området. Det finns också möjligheter att etablera ett nytt öst-västligt stråk genom området i fältets norra del.

6. Utvecklingsfältet omfattar cirka 11 000 kvadratmeter. Inom fältet finns Kirurgen (33). Byggnaden kan ersättas av ny bebyggelse och det finns goda förutsättningar att nyttja närhetssambanden med övriga vårdbyggnader centralt i området. Fältet har potential att skapa ett bättre möte med Carl Gustafs väg och bebyggelsen norr om planprogramsområdet.

7. Utvecklingsfältet omfattar cirka 16 000 kvadratmeter. Inom fältet finns Handkirurgen och den tidigare Sjuksköterskeskolan (46ab), en vårdbyggnad (96) och en tillfällig modulbyggnad (45). Byggnaderna kan ersättas av ny bebyggelse och det finns goda förutsättningar att nyttja närhetssambanden med utvecklingsfält 4 och 6. Fältet har potential att skapa ett bättre möte med Pildammsvägen, Carl Gustafs väg och bebyggelsen norr om planområdet.

8. Utvecklingsfältet omfattar cirka 10 000 kvadratmeter. Inom fältet finns parkeringshuset Södervärn. Parkeringshuset kan ersättas av ny bebyggelse. Fältet har potential att skapa ett bättre möte med Södra Förstadsgatan och bebyggelsen öster om planprogramsområdet.

Förutsättningar

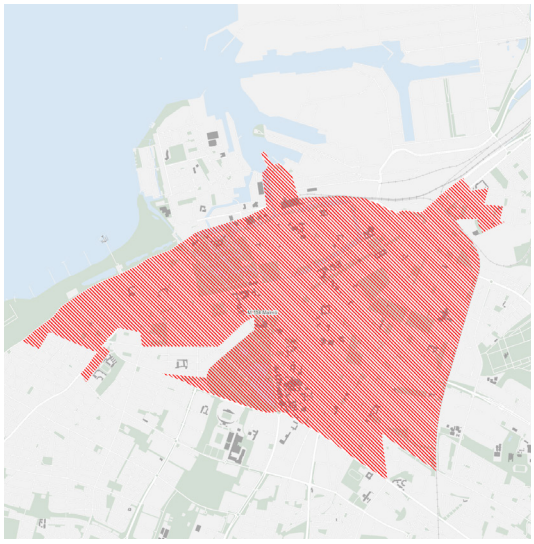

Avgränsning av riksintresse för kulturmiljövård M 114, Malmö.

Norra sjukhusområde har vuxit fram stegvis och utifrån skiftande behov kompletterats över tid: man har byggt nytt, byggt om och byggt till. I vissa fall har byggnader rivits för att ge plats för nya. Den här utvecklingen har lett till att området har en unik karaktär och att det omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.

Riksintresse för kulturmiljövård

Områden som på grund av sina speciella förutsättningar är av nationellt intresse kan pekas ut som riksintressen. Dessa områden ska skyddas till exempel mot åtgärder som påtagligt kan skada områdets värde. Riksintressen kan pekas ut för en rad allmänna intressen där kulturmiljövård är ett sådant intresse.

Kommunen ska i sin planprocess redovisa hur man anser att riksintressena tillgodoses. Riksintressen ska alltid tillgodoses i detaljplanen. Riksintresset anses vara tillgodosett om riksintresset inte påtagligt skadas. Det är endast när två oförenliga riksintressen står mot varandra som påtaglig skada kan tillåtas.

Riksintresse för kulturmiljövård M114, Malmö

Norra sjukhusområdet berörs av riksintresse för kulturmiljövård M 114, Malmö. Riksintresset täcker stora delar av Malmö innerstad och omfattar en mängd miljöer med olika uttryck och olika betydelse för riksintresset. Allmänna sjukhuset är särskilt utpekat som ett uttryck för riksintresset. Motiveringen av riksintresset är:

Storstadsmiljö, residensstad och sjöfartsstad som i planstruktur och bebyggelse avspeglar sin historia som en av Danmarks viktigaste städer under medeltid och 1500-tal, efter 1658 en av Sveriges viktigaste gränsstäder med starka befästningar. Från mitten av 1800-talet en snabbt växande industristad, genom den tidiga järnvägsutbyggnaden, där Malmö var sydlig slutpunkt för stambanenätet, och närheten till kontinenten.

Uttrycken för riksintresset som berör Norra sjukhusområdet är:

Allmänna sjukhuset, som utgör en provkarta på olika arkitekturstilar och vårdideologier från 1890-talet fram till idag.

Monumentala byggnader som Stadsteatern, Trygghuset och Kolgahuset och det postmodernistiska Wallenbergcentrat.

Provkarta på olika arkitekturstilar och vårdideologier

För att tydliggöra vilka arkitekturstilar och vårdideologier som finns representerade i området och utgör uttrycket för riksintresset har en kulturmiljöanalys tagits fram (Olga Schlyter Kulturmiljökonsult 2026). I kulturmiljöanalysen identifieras åtta olika årsringar som representerar olika arkitekturstilar och vårdideal i området idag. Årsringarna är inte geografiskt sammanhållna, utan bebyggelsen är mycket blandad med byggnader från olika tider huller om buller och sida vid sida. Detta är en stark del av Norra sjukhusområdets karaktär.

Varje enskild byggnad har inte bara ett kulturmiljövärde i egenskap av representant för en årsring. I princip samtliga äldre byggnader på sjukhusområdet har höga kulturhistoriska värden utöver detta. Värden som inte alltid är av riksintresse, men av stor lokal och/eller regional betydelse.

Varje årsring har sina definierade karaktärsdrag och är på olika sätt uttryck för sin tid. Det som länkar samman bebyggelsen och miljöerna i årsringarna är deras tillkomsttid, deras arkitektoniska uttryck och hur de speglar sjukhusets, stadens och samhällets utveckling. Det handlar om material, uttryck och utformning av byggnaderna, hur olika vårdfunktioner är relaterade till varandra och hur byggnader är placerade i förhållande till varandra och sin omgivning.

Det finns skillnader i värde mellan byggnaderna inom årsringarna och mellan årsringarna när det handlar om att representera ”sin” årsring, men även i kvalitet och sammanhang. Om en representant för en årsring rivs eller inte längre är läsbar, blir de resterande representanterna ännu viktigare. Därför måste helheten bevakas på lång sikt, samtidigt som det görs enskilda projekt- och platsspecifika avvägningar.

Hela kedjan av årsringar ger en berättelse om sjukhusets utveckling, om arkitektur och synen på vård. Det bidrar till kunskap och ger ett sammanhang mellan dåtid, nutid och framtid. För att Norra sjukhusområdet ska fortsätta vara en provkarta över olika arkitekturstilar och vårdideologier behöver varje årsring vara läsbar i den byggda miljön.

På kommande sidor beskrivs årsringarna och övergripande karaktärer för respektive årsring. Utförligare beskrivning av årsringarna och enskilda byggnader finns i kulturmiljöanalysen (Olga Schlyter kulturmiljökonsult, 2026).

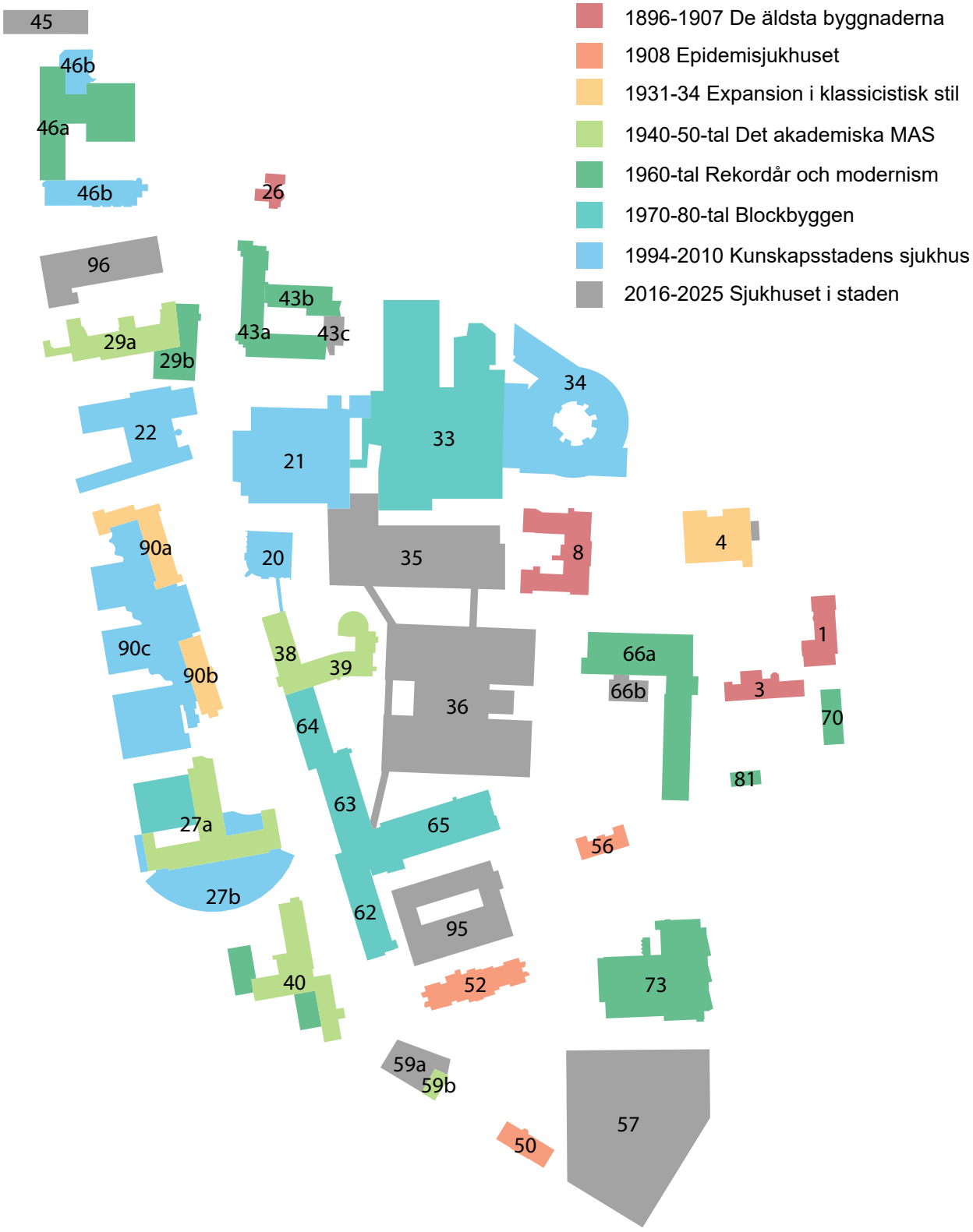

Diagram som visar bebyggelsen i området med byggnadsnummer uppdelad i årsringar.

Byggnad 1. Salomon Sörensen 1904.

Byggnad 26. Salomon Sörensen 1903.

Byggnad 3. Salomon Sörensen 1907.

1896-1907 De äldsta byggnaderna

Vid sekelskiftet 1900 är Malmö en växande industristad och ett nytt sjukhus, Malmö allmänna sjukhus (MAS), etableras utanför staden. Sjukhuset är en sluten del av staden med särskild entrébyggnad. Årsringen karaktäriseras av ett paviljongsystem med friliggande byggnader i parkmiljö. Olika byggnader för olika funktioner. Pampig huvudbyggnad som utstrålar auktoritet. Stora fönster för dagsljusinsläpp. Vårdbyggnader i sammanhållen stil vilket signalerar ordning. Kurortsarkitektur som anspelar på hälsosamma alpvistelser. Tidstypiska arkitekturstilar som medeltidsromantik och jugend.

I dag finns fyra byggnader kvar från den här årsringen: administrationsbyggnaden (1), barnbördsavdelningen (3), den gamla huvudbyggnaden (8) och kapellet (26).

Byggnad 8. Axel Kumlien och Salomon Sörensen 1896.

1 3 8 26

Byggnad 56. Salomon Sörensen 1908.

Byggnad 52. Salomon Sörensen 1908.

Byggnad 50. Salomon Sörensen 1908.

1908 Epidemisjukhuset

Vid sekelskiftet 1900 råder utbredd fattigdom i Sverige , epidemiska sjukdomar är ett problem. Epidemistadgan från 1875 fastslår att alla städer ska ha sjukhus för isolering av smittsjuka. Årsringen karaktäriseras av paviljonger i parkmiljö avskilda för att hindra smitta. Enhetlig arkitektur med pampig karaktär som uttryck för ordning och auktoritet. Historiserande stil med inspiration från barock och rokoko. Epidemisjukhuset har en annan stil än byggnaderna på MAS – detta var ett separat sjukhus.

I dag finns tre byggnader kvar från den här årsringen: administrationsbyggnaden (50), en av ursprungligen två likadana vårdpaviljonger (52) samt isoleringspaviljongen (56).

Byggnad 56. Salomon Sörensen 1908.

50

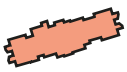

52

56

Byggnad 4. Salomon Sörensen 1934.

Byggnad 90a. Salomon Sörensen 1931.

Byggnad 90b. Salomon Sörensen 1933.

1931-1934 Expansion i klassicistisk stil

1920- och 30-talet är en brytningstid vad gäller såväl sociala frågor som arkitekturstilar. Det svenska socialförsäkringssystemet tar sina första steg. Inspiration kommer från USA att bygga sjukhus på höjden. Byggnaderna i den här årsringen är högre än i tidigare årsringar och hissen är ett nytt inslag. Årsringen karaktäriseras av en sammanhållen arkitektur i gränslandet mellan tjugotalsklassicism och funkis. Strama fasader med enkel klassicistisk dekor.

I dag finns tre byggnader kvar från den här årsringen: pensionsstyrelsen (90a) och Malmö sjukhem (90b). De är sedan början av 2000-talet sammanlänkade via en lägre tillbyggnad. Den tredje byggnaden är köksbyggnaden (4) i den östra delen av området.

Byggnad 90a. Salomon Sörensen 1931.

4

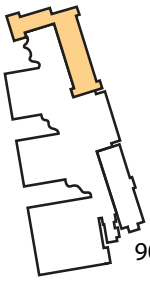

90a

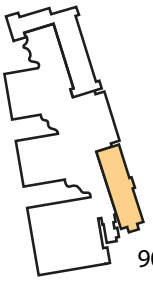

90b

Byggnad 27a. Carl-Axel Stoltz 1944.

Byggnad 40. Sture Kelfve 1957.

Byggnad 59b. Sture Kelfve 1957.

1940 - 50-tal Det akademiska MAS

Under 1940- och 50-talet tar den svenska folkhemseran sin början. MAS blir universitetssjukhus 1948 med utökad utbildning och forskning. Undervisningslokaler och laboratorier behövs. Sjukvården går mot en högre grad av specialisering. Sjukhusområdet växer mot väster. Årsringen karaktäriseras av tidstypisk nyrealistisk arkitektur, gula tegelfasader och valmade sadeltak med mörkgrå takpannor. Uppbrutna byggnadsvolymer med olika funktioner i olika delar. Fortsatt friliggande byggnader i parkmiljö. Det är inte längre stadsarkitekten som ritar allt.

Idag finns fem byggnader kvar från den här årsringen: kvinnokliniken (27a), lungkliniken (29a), medicinkliniken med anatomiska teatern (38-39), patologen (40) och kapellet (59b). De har alla byggts till genom åren eller byggts samman med andra byggnader.

Byggnad 39. Gustaf Birch-Lindgren 1954.

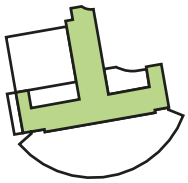

27a

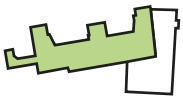

29a

38-39

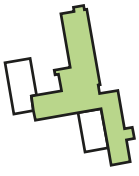

40

59b

Byggnad 81 och 66a. Sture Kelfve 1968 och 1969.

Byggnad 43a. Sture Kelfve 1969.

Byggnad 46a. Jaenecke & Samuelson 1961.

1960-tal Rekordår och modernism

Under 1960-talet råder hög ekonomisk tillväxt i landet och det görs stora satsningar på offentlig vård. MAS planerar jätteprojekt men fortsätter med förtätning, om- och påbyggnad. Epidemisjukhuset inkorporeras och delar av dess park ger plats för hus och bilvägar. Brist på arbetskraft medför satsningar på arbetsmiljö (exempelvis matsalar) och sjuksköterskeskola för att trygga tillgång på personal. Årsringen karaktäriseras av tidstypisk senmodernistisk arkitektur – storskalig, stram, repetitiv och rationell, gult fasadtegel och platta tak.

Från den här årsringen finns sex byggnader och två tillbyggnader kvar: psykiatrikliniken (43ab), sjuksköterskeskolan (46a), ortopeden (66a), telefoncentralen (70), centralköksbyggnaden (73) och portvakten (81) samt tillbyggnader av lungkliniken (29b) och patologen (40).

Byggnad 73. Sture Kelfve 1960.

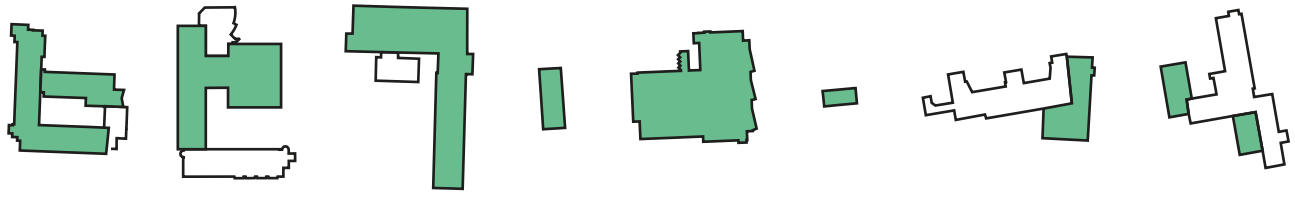

Byggnad 63. Jaenecke Arkitektfirma 1972.

Byggnad 62. Jaenecke Arkitektfirma 1972.

1970 - 80-tal Blockbyggen

Under 1970- och 80-talet förverkligas de storskaliga projekten Långa raden och kirurgiblocket efter lång planering. Gamla byggnader rivs och parkyta försvinner. Dagsljus, frisk luft och åtskilda avdelningar var förlegat. Sjukhuset ses som en rationell maskin. Årsringen karaktäriseras av en senmodernistisk arkitektur - stramt, rationellt, repetitivt och med horisontell prägel. Drag av brutalism – grova volymer, råa material som formgjuten betong och aluminium. Inslag av gult tegel som knyter an till sjukhusets äldre byggnader. Ett särskilt signum är raster på fasaderna som fungerar både som solskydd och dekorativ gestaltning.

Idag finns två byggnader och en större tillbyggnad kvar från den här årsringen: kirurgiblocket (33) och Långa raden (62-65) samt tillbyggnad av kvinnokliniken (27).

Byggnad 33. Jaenecke Arkitektfirma 1982.

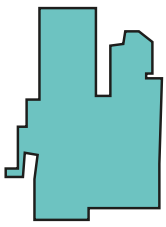

33

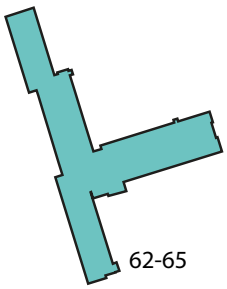

62-65

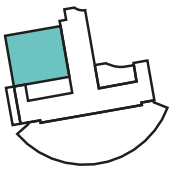

27

Byggnad 20. Lars Asklund 1994.

Byggnad 22. Lundgaard och Tranberg 2003.

1994 - 2010 Kunskapsstadens sjukhus

Under 1990-talet och början av 2000-talet gör Malmö comeback efter många krisår. Malmö högskola blir till, Öresundsbron byggs. Sjukhuset byter namn till Universitetssjukhuset MAS (UMAS). Nya forsknings- och utbildningslokaler byggs på sjukhusområdet. Individualism och valfrihet är begrepp i tiden som även präglar arkitekturen. Årsringen karaktäriseras av en brokig blandning, många olika arkitekter varav flera danska. Rundade former, stål, glas och färgglada dekorativa inslag. Inslag av tidstypisk nyfunkis med strama ljusa putsade fasader. Tillbyggnader som bryter av.

Idag finns fem byggnader och två större tillbyggnader från den här årsringen inom området: Wallenberglaboratoriet (20), diagnostiskt centrum (21), hälsa och samhälle (22), infektionsbyggnaden (34) och CRC (90c) samt tillbyggnader av kvinnokliniken (27b) och sjuksköterskeskolan (46b).

Byggnad 34. CF Möller 2010.

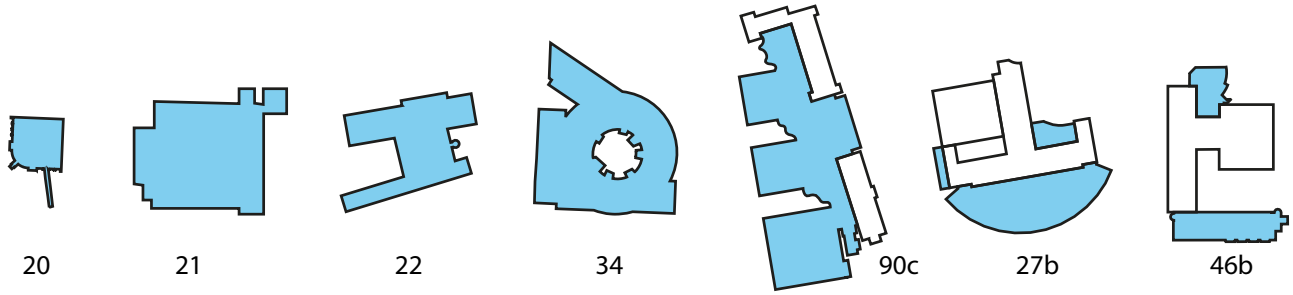

Byggnad 96. White Arkitekter 2016.

Byggnad 57. Tengbom Arkitekter 2018.

Byggnad 59a. Tengbom Arkitekter 2018.

2016-2025 Sjukhuset i staden

Mellan 2016 och 2025 sker en stor expansion på befintligt sjukhusområde. Flera gamla byggnader rivs. Nya byggnader anpassade för högteknologisk vård och snabba patientflöden uppförs. Det görs satsningar på entréfunktioner och konstnärlig utsmyckning. Årsringen karaktäriseras av stora byggnadsvolymer med ljusa fasader i betong, glas och keramiska material. Vårdbyggnaderna är högre och blir ett nytt inslag i stadens siluett. Området öppnas upp mer och integrationen med staden förbättras. Det satsas på utemiljön för att stärka grönska, konst och kulturhistoriska värden.

Idag finns sju byggnader och två tillbyggnader från den här årsringen inom området: vårdbyggnad 35, 36, 95 och 96, servicebyggnaden (57), bårhuset (59a) och tillfällig mottagningsbyggnad (45) samt tillbyggnad av psykiatrin (43c) och tillfällig operationsmodul vid ortopeden (66b).

Byggnad 35 och 36. White Arkitekter 2025.

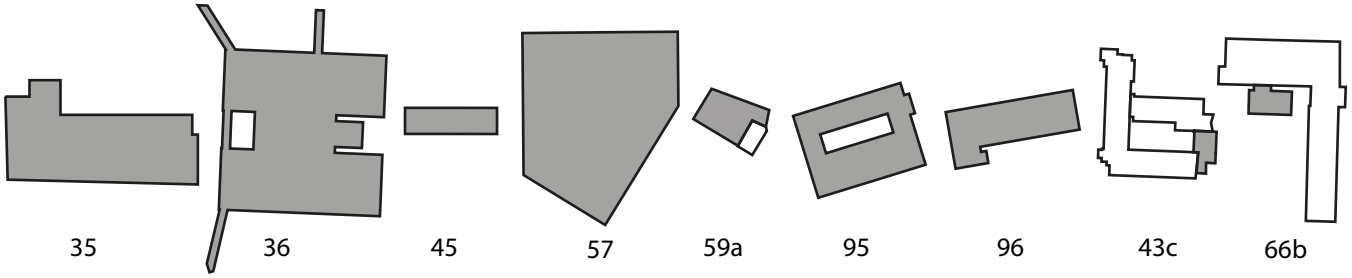

Diagram delområden: Västra området (orange), Centrala området (lila), Östra området (gult)

Foto från söder som visar de tre olika delområdena (Perry Nordeng).

Planområdet idag

Inom Norra sjukhusområdet finns delområden med skillnader i skala, exploateringsgrad och bebyggelsens placering i förhållande till offentliga ytor. Norra sjukhusområdet kan delas in i tre olika områden som har olika karaktär vad det gäller skala, exploateringsgrad och placering av bebyggelse. Inom varje delområde finns olika förutsättningar i den fysiska miljön för ny bebyggelse att ta hänsyn till.

Västra området

Detta område innehåller vård, forskning och utbildning. Inom området finns byggnader från många årsringar representerade och de är läsbara i sitt sammanhang från flera publika platser. Till stor del ligger bebyggelsen i öst-västliga remsor eller fält med olika förändringstakt längs med Jan Waldenströms gata. Gatan är en viktig mötesplats och har stora inslag av grönska. Ett återkommande element är gavlar mot Pildammsparken i väster. Höjden varierar inom området, huvudsakligen i ett spann mellan två och sex våningar.

Centrala området

Här finns idag den högteknologiska vården som har stort behov av närhet mellan funktionerna, till exempel akuten och operationsavdelningar. Bebyggelsen är blocklik och hög. Byggnader har byggts samman över tid. Förändringstakten har varit hög.

Östra området

Det här området innehåller blandade funktioner. Här finns flera av områdets äldsta byggnader och karaktären paviljonger i park är fortfarande läsbar. Bebyggelsen är uppbruten med fristående byggnader i ett parklikt sammanhang där man kan röra sig fritt. Grönskan och träden är ett viktigt inslag. En mellanskala i höjd tar upp skalförändringen mellan det centrala området och den omgivande staden i öster.

Samhällsviktig vård i Malmö

Norra Sjukhusområdet i Malmö är en viktig del av sjukvården i Region Skåne och har en central roll i landets sjukvårdssystem. Sjukhuset erbjuder högspecialiserad vård, forskning och utbildning. Sjukhuset har ett nära samarbete med Lunds universitet, vilket gör det till ett nav för medicinsk innovation och utveckling. Vårdverksamheten i Malmö tar emot patienter från hela Sverige, särskilt inom avancerade behandlingar och specialistvård.

Vårdverksamheten som bedrivs inom Norra sjukhusområdet är en viktig samhällsfunktion. Verksamheten är nödvändig för samhällets grundläggande behov, värden och säkerhet.

För Malmö stad är det av stor vikt att sjukhuset fortsatt har en central placering i staden. Ett centralt sjukhus skapar goda förutsättningar för en jämlik och tillgänglig vård, där alla Malmöbor enkelt kan ta del av samhällsviktiga vårdfunktioner. Närheten till stadens övriga institutioner stärker möjligheterna till samverkan och bidrar till goda förutsättningar för utveckling av forskning och utbildning.

Sjukhuset är en av Malmös största arbetsplatser och spelar en betydande roll för stadslivet i stort genom att bidra till underlaget för service, handel och andra verksamheter i angränsande delar av centrala Malmö.

För att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för sjukhusets fortsatta utveckling inom Norra sjukhusområdet är det därför viktigt att nedanstående behov uppfylls.

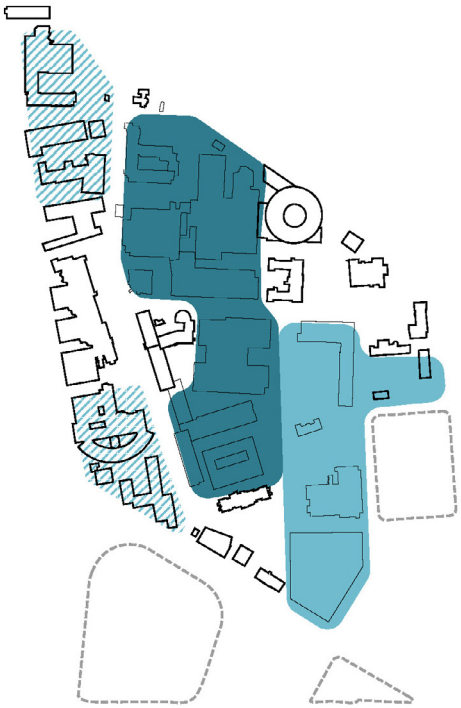

Diagram som visar målbild för den högteknologiska vården och närhetssamband (Region Skåne, 2026). Område för högteknologisk vård är markerat i mörkblått, område för vård med närhetsbehov till den högteknologiska vården markerat i ljusblått. Område med stora flöden som kan integreras med staden skrafferat i blått.

Den moderna vårdens behov

Vårdverksamheter förändras kontinuerligt eftersom medicinsk och teknisk utveckling sker relativt fort. Det ställer nya krav på den fysiska miljön i Norra sjukhusområdet. För att kunna möjliggöra för den moderna vårdverksamheten att utvecklas inom Norra sjukhusområdet finns en rad behov som behöver vara tillgodosedda.

Närhetssamband

Vårdverksamheten består av många olika delar som är beroende av varandra för att fungera på ett bra sätt. Vårdfunktioner som är beroende av varandra behöver ha korta fysiska avstånd mellan varandra. Det kan vara patienter som ska kunna förflyttas eller personal. Ibland handlar det om förflyttningar som bara får ta några minuter. Prognosen för framtida resursbrist ställer ytterligare krav på närhet och samband för att möjliggöra för samarbeten mellan verksamheterna.

De verksamheter som har störst närhetsbehov är den akuta verksamheten så som akutmottagning, operation och intensivvård. Stödjande verksamheter som till exempel bilddiagnostik behöver ligga inom korta avstånd till den akuta verksamheten. Att planera för vårdverksamheter på längre sikt (50 år) medför stora osäkerheter eftersom den tekniska och medicinska utvecklingen sker snabbt. Därför behöver det finnas en flexibilitet i de områden där vårdverksamheten kan utvecklas så att närhetssambanden fortsatt kan upprätthållas oberoende av vilka verksamheter som behöver flyttas och i vilken ordning det sker.

Vid renovering och upprustning av befintliga byggnader är det oftast omöjligt att fortsätta bedriva vård i byggnaden. Då finns behov av att kunna evakuera verksamheter till områden där närhetssambanden fortfarande kan upprätthållas. Att evakuera till temporära byggnader medför svårigheter och därför är det att föredra att verksamheter kan flyttas till nya permanenta lokaler i stället för att evakueras.

Större byggnadsarea

Många delar av den moderna vården har behov av vårdbyggnader som tar mer plats än vårdbyggnader från förr. Den moderna vården kräver mer tekniska utrymmen vilket leder till högre våningshöjder och större schakt. Det finns behov av enpatientrum istället för flerpatientrum. Det finns även behov av separerade flöden, förbättrad överblick över lokalerna och kortare avstånd mellan olika vårdverksamheter. De här behoven leder till att dagens vårdbyggnader kräver större ytor än äldre tiders vårdbyggnader.

Logistik och tekniska system

Den moderna vårdverksamheten har behov av logistiska funktioner som måltider, tvätt, medicin, avfall och laboratorieverksamhet. Vårdverksamheten har även behov av tekniska system som rörpost, el, värme, kyla och vatten. För att de här flödena ska fungera behövs teknik- och transportkulvertar under mark. Det är av största vikt att den tekniska och logistiska infrastrukturen alltid kan fungera. Därför behöver det finnas redundanta system för den tekniska och logistiska infrastrukturen.

Utvecklingsscenarier år 2075

Region Skåne har tagit fram underlag till planprogrammet (Region Skåne, 2026). Där finns tre scenarier för utveckling av Norra sjukhusområdet. Tidsperspektivet är 50 år fram i tiden. Scenarierna bygger på olika planeringsunderlag som tidigare tagits fram inom Regionfastigheter. Region Skåne tar inte ställning för något av scenarierna. De är framtagna för att undersöka vilka markområden som kan bedömas vara viktigast för sjukhusets långsiktiga utveckling.

De olika scenarierna visar markområden där närhetsbehov troligen kan tillgodoses. Dessa områden är troligare i behov av rivningar om vården ska kunna utvecklas över tid, eftersom den vård som är aktuell på platserna ställer höga krav på byggnader.

Läs mer i bilaga Underlag förenklat planprogram (Region Skåne, 2026).

Konsekvenser

- Prioriterade utvecklingsfält
- 1896-1907 De äldsta byggnaderna
- 1908 Epidemisjukhuset
- 1931-34 Expansion i klassicistisk stil
- 1940-50-tal Det akademiska MAS
- 1960-tal Rekordår och modernism
- 1970-80-tal Blockbyggen
- 1994-2010 Kunskapsstadens sjukhus
- 2016-2025 Sjukhuset i staden

I kapitlet beskrivs hur planförslagets genomförande påverkar riksintresset för kulturmiljövård och möjligheterna för utveckling av modern vårdverksamhet inom Norra sjukhusområdet. Sammantaget bedöms planförslaget ge goda förutsättningar för Region Skåne att utveckla sin verksamhet inom området utan att riskera påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövård.

Riksintresse för kulturmiljövård

Hela Norra sjukhusområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljövård. Stadsbyggnadskontorets bedömning är att planförslagets genomförande inte riskerar att påtagligt skada riksintresset.

Det som gör att Norra sjukhusområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljövård är att det utgör en provkarta på olika arkitekturstilar och vårdideologier från 1890-talet fram till idag. Planförslagets genomförande innebär att bebyggelse och miljöer från samtliga identifierade årsringar fortsatt är läsbara inom området och att området fortsatt kommer vara en provkarta på olika arkitekturstilar och vårdideologier.

Den bebyggelse som påverkas mest av planförslagets genomförande är från årsringarna Rekordår och modernism (1960-tal) samt Blockbyggen (1970-80-tal).

De fyra första årsringarna

Från de fyra första årsringarna kommer inga byggnader att behöva rivas vid ett genomförande av planförslaget. Kapellet (26) kan eventuellt flyttas till ett nytt läge inom området. Var kapellet i så fall ska flyttas behöver utredas vidare i kommande processer. Bebyggelse och miljöer från de fyra första årsringarna; De äldsta byggnaderna (1896-1907), Epidemisjukhuset (1908), Expansion i klassicistisk stil (1931-34) och Det akademiska MAS (1940-50-tal), kommer fortsatt vara representerade inom området. Stadsbyggnadskontoret bedömning är att de fyra första årsringarna fortsatt kommer vara läsbara.

Prioriterade utvecklingsfält

Byggnad ska fortsatt vara representerad. Transformation, ombyggnad, tillbyggnad och partiell rivning ska utredas

Byggnad ska flyttas

Byggnad kan flyttas

1896-1907 De äldsta byggnaderna

1908 Epidemisjukhuset

1931-34 Expansion i klassicistisk stil

1940-50-tal Det akademiska MAS

1960-tal Rekordår och modernism

1970-80-tal Blockbyggen

1994-2010 Kunskapsstadens sjukhus

2016-2025 Sjukhuset i staden

1960-tal Rekordår och modernism

Från årsringen Rekordår och modernism (1960-tal) kommer tre byggnader att rivas (46, 66 och 70). Årsringen kommer representeras av Portvakten (81), delar av Psykiatriska kliniken (43) och delar av det tidigare centralköket (73) samt tillbyggnader av byggnad 29 och 40. Stadsbyggnadskontorets bedömning är att årsringen genom dessa byggnader fortsatt kommer vara läsbar. Hur byggnad 43 och 73 fortsatt ska vara representerade ska utredas mer ingående i den fortsatta processen.

1970-80-tal Blockbyggen

För årsringen Blockbyggen (1970-80-tal) kommer Kirurgen (33) och delar av Långa raden att rivas (62, 63 och 65). Årsringen kommer representeras av den norra delen av Långa raden (64) och en tillbyggnad av Kvinnokliniken (27). Stadsbyggnadskontorets bedömning är att årsringen genom dessa byggnader fortsatt kommer vara läsbar.

1994-2010 Kunskapsstadens sjukhus

Årsringen Kunskapsstadens sjukhus (1994-2010) påverkas genom att Handkirurgen (46b) rivs. Övriga byggnader från årsringen kommer finnas kvar. Stadsbyggnadskontorets bedömning är att årsringen genom dessa byggnader fortsatt kommer vara läsbar.

2016-2025 Sjukhuset i staden

Tre byggnader (45, 95 och 96) från årsringen Sjukhuset i staden (2016-2025) kommer att rivas. Övriga byggnader från årsringen kommer finnas kvar. Stadsbyggnadskontorets bedömning är att årsringen genom dessa byggnader fortsatt kommer vara läsbar.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att planförslagets genomförande inte riskerar att påtagligt skada riksintresset för kulturmiljövård. Samtliga årsringar kommer fortsatt vara läsbara och riksintressets uttryck av provkarta över arkitekturstilar och vårdideologier kommer fortsatt att prägla området.

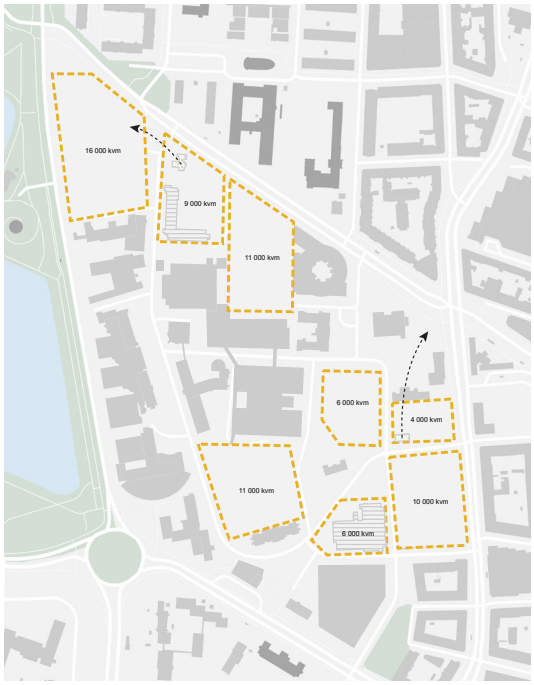

Diagram som visar planförslag med prioriterade utvecklingsfält markerat med orange streckad linje.

Vårdverksamhetens utveckling

Det finns goda möjligheter för Region Skåne att utveckla den moderna vårdverksamheten inom Norra sjukhusområdet de kommande 50 åren.

Idag finns det fält med byggnader som är tömda och behöver fyllas med nya funktioner och andra som, med sitt strategiska läge nära sjukhusets högteknologiska kärna, behöver kunna omvandlas.

Planförslagets genomförande innebär att åtta utvecklingsfält prioriteras för nybyggnation av moderna vårdlokaler de kommande 50 åren. De prioriterade utvecklingsfälten omfattar tillsammans en area på cirka 73 000 kvadratmeter. Stadsbyggnadskontoret bedömer att det inom de prioriterade utvecklingsfälten finns ytor som sammantaget möter det behov som Region Skåne redovisat för de kommande 50 åren (Region Skåne, 2026). Fälten är lokaliserade så att de har goda förutsättningar att uppfylla de behov som en modern vårdverksamhet har; närhetssamband, möjligheten att utveckla redundanta tekniska och logistiska system samt tillräckligt stor sammanhängande area inom respektive utvecklingsfält.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att det inom de prioriterade utvecklingsfälten finns goda möjligheter för Region Skånes vårdverksamhet att kunna utvecklas inom området.

Fortsatt process

Efterföljande processer: detaljplaner, rivningslov och bygglov

Detta planprogram innehåller ett planförslag som visar hur området kan utvecklas utan att riskera att påtagligt skada riksintresset för kulturmiljövård. Planprogrammet ska fungera som stöd i efterföljande processer, till exempel bygglov, rivningslov och detaljplaner. Där kommer kommunens bedömning av påverkan på riksintresset för kulturmiljövården att utvecklas och beskrivas mer utförligt. Det krävs ytterligare utredningar och beskrivningar av byggnader som enligt planprogrammet fortsatt ska vara representerade. Det ska presenteras i efterföljande processer.

Utreda övriga planeringsförutsättningar

Planprogrammet omfattar påverkan på riksintresset för kulturmiljövård inom Norra sjukhusområdet. I den fortsatta processen behöver övriga planeringsförutsättningar också hanteras och avvägningar göras mellan alla olika intressen. Flera aspekter berör området som helhet och kan inte lösas i enskilda efterföljande detaljplaner. Utredningar som behöver tas fram samlat för hela området är bland annat mobilitet och parkering, grönska och krontäckning samt dagvatten och skyfall.

Region Skånes behov

Region Skåne behöver fortsätta att utreda sina behov av nya byggnader i yta, volym och läge. Både projektspecifikt i de första etapperna, men även för helheten för att långsiktigt säkra vårdverksamhetens utveckling inom hela området. Utan en fördjupning av Region Skånes behov går det inte att bedöma konsekvenserna av eller möjliggöra sjukhusets utveckling.

Bilagor

Bilaga 1: Olga Schlyter kulturmiljökonsult. 2026- 03-05. *Kulturmiljöanalys Norra sjukhusområdet: Bebyggelsens årsringar,*

Bilaga 2: Region Skåne. 2026-02-20. *Underlag förenklat planprogram.*

Bilaga 3: Malmö stad. 2026. *Dokumentation av workshopserie våren 2026.*

Medverkande

ARBETSGRUPP

- Gunnar Göransson, stadsbyggnadskontoret, projektledare
- Gärda Sjöholm, stadsbyggnadskontoret

REFERENSGRUPP

Malmö stad

- Finn Williams, stadsbyggnadskontoret, stadsarkitekt
- Richard Kjellström, stadsbyggnadskontoret, bygglovsarkitekt
- Olof Martinsson, kulturförvaltningen, stadsantikvarie

Region Skåne

- Emma Engleson, Region Skåne
- Terese Del Treppo, Region Skåne
- Lise Bryngemark, Region Skåne

Malmö stads illustrationer om inget annat anges.

Kontaktuppgifter: stadsbyggnadskontoret@malmo.se

Malmö stad